

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET
☒: 1055 Budapest, Széchenyi rakpart 19.
☎: 1/441-6501 ☎: 06-1/441-6502
✉: titkarsag@repate.hu
🌐: www.repate.hu

Ügyszám: FRP/361/2017/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

15/2018. (I. 25.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) **panaszos**¹ 2017. szeptember 1-jén előterjesztett **panaszát** a 2018. január 25-én megtartott zárt ülésén született döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést foganatosító szerv – a Sz.-i Rendőrkapitányság – vezetőjéhez.

A vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedés nem állapítható meg.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

A panaszos a lakásában 2017. augusztus 18. napján foganatosított rendőri intézkedés során tanúsított hangneme miatt 2017. szeptember 1-jén, postai úton terjesztette elő panaszát.

I.

1) A panaszbeadványban a panaszos előadta, hogy 2017. augusztus 18. napján távollétében, a lakásában rendőri intézkedés történt: a fia (akivel egy lakásban él) az udvaron őrzöngött, később pedig a lakásban minden mozdítható tárgyat összetört.

A panaszos bejelentést tett a 112-es segélyhívó számon, amelyre azt a felvilágosítást kapta, hogy miután hazaért, tegyen feljelentést a Sz.-i Rendőrkapitányságon.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

2) A panaszos 2017. augusztus 22-én feljelentést tett a Sz.-i Rendőrkapitányságon a fia ellen, amelynek alapját a 2017. augusztus 18-ai rendőri intézkedés képezte volna. A kihallgatását végző rendőr nő azonban nem találta a rendszerben a rendőri intézkedésről készített „feljegyzést”. A panaszos a rendőr nő eljárását korrektnek találta.

A panaszos ismerőse, aki a 2017. augusztus 18-ai rendőri intézkedés alkalmával a panaszos lakásában tartózkodott, azt mondta a panaszosnak, hogy a rendőrök „oda nem illő szavakkal nyugtázták a szétvert lakást”. A panaszos ezt sérelmezte beadványában.

II.

A Testület a panasz kivizsgálása során, a tényállás pontosabb megismerése érdekében felvilágosítást kért a rendőrségtől a panaszolt intézkedésről, valamint megküldeni kérte az azzal kapcsolatos további rendőrségi dokumentumokat, és a konkrét kérdésekkel összefüggésben a rendőrség álláspontját.

1) A panaszos lakásában 2017. augusztus 18-án a Sz.-i Rendőrkapitányság Rendészeti Osztály Járőr és Őrszolgálati Alosztály állományába tartozó rendőrök intézkedtek: egy c. r. törzszászlós járőrparancsnok és egy r. őrmester járőrvezető.

2) A „Küldés leírása” megnevezésű dokumentum szerint 2017. augusztus 18-án 20 óra 39 perckor a panaszos telefonon bejelentést tett a megyei rendőr-főkapitányság ügyeletére arról, hogy lakásában az élettársát megfenyegette a panaszos fia, és szerinte összetörte a berendezést. A panaszos nem tartózkodott otthonában. Tettlegesség nem történt. A rendőri intézkedés jogi felvilágosítással zárult.

A riasztás időpontja 20 óra 43 perc, az indulásé 20 óra 44 perc. A rendőrök 20 óra 53 perckor érkeztek a helyszínre, a rendőri intézkedést 20 óra 58 perckor fejezték be.

3) Az intézkedő rendőrök utólagos jelentése az alábbi információt tartalmazza.

A c. r. törzszászlós járőrparancsnok és a r. őrmester járőrvezető 2017. augusztus 18-án 20 órától 2017. augusztus 19-én 8 óráig gépkocsizó járőr szolgálatot látott el Sz. város területén. Szolgálatuk során, 20 óra 45 perckor az TIK ügyeletesének utasítására megjelentek a panaszos házánál, mivel a panaszos rendőri intézkedést kért. Az ügyeletes tájékoztatta a rendőröket arról, hogy a bejelentő nem tartózkodik az adott címen, hanem az élettársa fog rájuk várni.

A helyszínre érkezve ott találták a panaszos élettársát, aki kérdésekre elmondta, hogy a bejelentés előtt kb. fél órával érkezett haza a panaszos fia, erősen ittas állapotban. Egyszer csak, minden előzmény nélkül elkezdett örjöngeni, és a házban lévő bútorokat, háztartási gépeket össze-vissza borogatta, amire ő megijedt és telefonált a panaszosnak, aki pedig telefonon a rendőrség segítségét kérte. Rajtuk kívül más nem tartózkodott a helyszínen.

Ezt követően a rendőrök megtekintették a házat, ahol valóban felborították a bútorokat, a hűtőt és a mosógépet is. A panaszos fia pedig a nagyszobában aludt az ágyban. Miután felébresztették, kérdésre elmondta, hogy valóban ő borította fel a bútorokat. Azok azonban ő tulajdonát képezik, azt csinál velük, amit akar, és ez nem törvénytelen. Elmondása szerint a problémái miatt így vezette le a feszültséget.

A panaszos élettársa elmondta, hogy őt nem fenyegette meg és nem is bántotta a panaszos fia. A helyszínen senki sem szorult egészségügyi ellátásra, és sérülés sem volt látható egyik személyen sem.

Ezek után mindkét személyt igazoltatták a rendőrök, majd az adataikat ellenőrizték a körözési rendszerben.

A helyszínen tapasztaltakat jelentették a Tevékenység-irányítási Központnak. Az ügyeletes utasítása az volt, hogy amennyiben a helyszínen intézkedésre okot adó körülmény nem áll fenn, akkor elegendő, ha jogi felvilágosítást adnak.

Mivel a panaszos bejelentő nem volt a helyszínen, így nem tudott nyilatkozni arról, hogy kíván-e eljárást indítani a fia ellen rongálás miatt. A rendőrök a panaszos élettársának elmondták, hogy tájékoztassa majd a panaszost arról, ha szándékában áll feljelenteni a fiát, akkor azt a Sz.-i Rendőrkapitányságon megteheti.

Rendőri intézkedésre az eset körülményei miatt nem került sor. A panaszos fiát a rendőrök megkérték, hogy ne viselkedjen így az anyja házában, aki azt tudomásul vette és nyugodtan is viselkedett az otlétük alatt, együttműködő volt velük.

A panaszos élettársa is úgy nyilatkozott, hogy nem érzi magát veszélyben, nem kért további rendőri intézkedést.

A rendőrök úgy nyilatkoztak, hogy a helyszínen a panaszos házára nem tettek megjegyzést. A helyszínen, a lakást és az abban lévő, a panaszos fia által szétvert berendezési tárgyakat tekintették meg, de semmilyen gúnyos vagy oda nem illő megjegyzést nem tettek.

A helyszínen levőkkel nem volt vita, mindenki együttműködő volt, válaszoltak a rendőrök kérdéseire. A panaszos élettársa kielégítőnek találta a kapott felvilágosítást.

A rendőrök az utólagos jelentésük megírása előtt szereztek tudomást arról, hogy a panaszos feljelentette a fiát, egyéb információjuk nincs. A rendőri intézkedés során a helyszínen nem készült sem kép-sem hangfelvétel.

4) A Sz.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztató levele az Állásfoglalás II. rész 1)-3) pontjaiban ismertettekhez képest az alábbi többletinformációt tartalmazza.

a) A rendőri intézkedés végén a rendőrök a panaszos élettársának figyelmét felhívták, hogy tájékoztassa a panaszost: amennyiben a megrongált tárgyak az ő tulajdonát képezik, akkor fia ellen feljelentéssel élhet a Sz.-i Rendőrkapitányságon.

b) Az ügyvel kapcsolatban 2017. augusztus 22-én a panaszos feljelentést tett a fia ellen a Sz.-i Rendőrkapitányságon a sérelmére elkövetett rongálás és lopás miatt. Az ügyben a Sz.-i Rendőrkapitányság Bűnügyi Osztálya büntetőeljárást folytat, amely a tájékoztató levél keltének időpontjában folyamatban volt.

c) A Sz.-i Rendőrkapitányság vezetőjének tájékoztatása szerint a panasszal kapcsolatban kép- és hangfelvétel nem áll a rendőrség rendelkezésére.

III.

A panaszos sérelmezte azt, hogy távollétében, a lakásában történt rendőri intézkedés alkalmával a rendőrök megjegyzést tettek a lakására.

1) A Testület először azt vizsgálta, hogy jogosult-e érdemben vizsgálni a panaszt, tekintettel arra, hogy a panaszos távollétében történt a rendőri intézkedés.

A Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 92. §-ának (1) bekezdése értelmében az, akinek az Rtv. IV-V. Fejezetben - a 46/A-46/C. § kivételével -, valamint a VI. Fejezetben meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása (e fejezet alkalmazásában a továbbiakban együtt: intézkedés) alapvető jogát sértette, választása szerint

- a) panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez vagy
- b) kérheti, hogy - amennyiben a panasz elintézése nem tartozik más eljárás hatálya alá – panaszát a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően, az érintett rendőri szerv kilététől függően
 - ba) az országos rendőrfőkapitány,
 - bb) a belső bűnmegelőzési és büntelődési feladatokat ellátó szerv főigazgatója vagy
 - bc) a terrorizmust elhárító szerv főigazgatója bírálja el.

Ugyanezen törvényhely (2) bekezdése szerint az, akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

A rendőri intézkedés közvetlen alanya a panaszos élettársa, illetve fia volt, akik azonban nem terjesztettek elő a Testülethez panaszt. A rendőri intézkedés azonban a panaszos tulajdonában levő ingatlanban történt. A Testület a korábbi ügyeiben úgy foglalt állást, hogy panaszosnak az minősül akinek a rendőri intézkedés az alapvető jogát (jogos érdekét) sértette, vagy érintette. Az Rtv. nem szűkíti a panaszosi kört azokra, akikkel szemben a rendőri intézkedés lezajlik, hanem az alapjogi sérelem „gyanúját” követeli meg a panaszosi minőség megállapításához. Ahhoz, hogy valamely jogellenes cselekményt bejelentő és ennek nyomán a rendőrség intézkedését vagy intézkedése elmulasztását sérelmező személy alapjogának érintettsége olyan fokban legyen megállapítható, amely a Testülethez fordulását megfelelően megalapozza, az szükséges, hogy a kérdéses jogsértés valamilyen módon személyében érintse a panaszost még akkor is, ha annak nem a panaszos a közvetlen elszenvedője. *Mind ezek alapján a Testület megállapította, hogy érdemben vizsgálja a panaszbeadványt.*

Testület a panaszbeadvány és a rendőrségtől kapott felvilágosítás alapján – figyelemmel a panaszolt intézkedés idején hatályos Rtv. és a rendőrség szolgálati szabályzatáról szóló 30/2011. (IX. 22.) BM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) rendelkezéseire – megállapította, hogy a rendőri fellépés és intézkedés érintette a panaszosnak a Magyarország Alaptörvénye (a továbbiakban: Alaptörvény) Szabadság és Felelősség fejezetének II. cikkében foglalt emberi méltósághoz való jogát az alábbiak szerint.

1) A Testület elsőként azt értékelte, hogy a rendőrségnek keletkezett-e intézkedési kötelezettsége, illetve jogalapja a panaszos ingatlanába történő belépéshez.

A panaszbeadvány és a rendőrségi dokumentumok egyezést mutatnak abban, hogy a rendőrök helyszínen történt megjelenését az indokolta, hogy a panaszos telefonon keresztül a rendőrség segítségét kérte.

Az Rtv. 1. §-ának (2) bekezdés 1. és 2. pontjai szerint a rendőrség az Alaptörvényben, az Rtv.-ben és törvény felhatalmazása alapján más jogszabályban meghatározott bűnmegelőzési, bűnüldözési, államigazgatási és rendészeti feladatkörében általános bűnügyi nyomozó hatósági jogkört gyakorol, végzi a bűncselekmények megelőzését, megakadályozását és felderítését, valamint a bűncselekményből származó vagyoni visszaszerzését, illetve szabálysértési hatósági jogkört gyakorol, közreműködik a szabálysértések megelőzésében és felderítésében.

A Testület utal továbbá a rendőrt terhelő intézkedési kötelezettségre, amelyet az Rtv. 13. §-ának (1) bekezdése szabályoz. Eszerint: a rendőr jogkörében eljárva köteles intézkedni vagy intézkedést kezdeményezni, ha a közbiztonságot, a közrendet vagy az államhatár rendjét sértő, vagy veszélyeztető tény, körülményt vagy cselekményt észlel, illetve ilyet a tudomására hoznak.

A Szolgálati Szabályzat 8. §-a továbbá úgy rendelkezik, hogy a rendőr az általa észlelt vagy tudomására jutott és hivatalból üldözendő bűncselekményről – ha az elkövető ismert, annak megjelölésével – feljelentést tesz, vagy ha a nyomozó hatóság tagja, úgy hivatalból megteszi a szükséges intézkedéseket a büntetőeljárás megindítása érdekében. A rendőr a magánindítványra büntethető bűncselekmény észlelése esetén a feljelentés megtételére jogosult kérésére megadja a szükséges felvilágosítást.

A bejelentésben megjelöltekre a Testület álláspontja szerint további jogszabályi rendelkezések hívhatóak fel.

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 339. §-ának (1) bekezdése szubszidiárius tényállásként határozza meg a garázdaság bűncselekményét: amennyiben súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, az követi el a bűncselekmény vétségi alakzatát, aki olyan kihívóan közösségellenes, erőszakos magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen. A Btk. 371. §-ának (1) bekezdése szerint rongálást követ el az, aki idegen vagyontárgy megsemmisítésével vagy megrongálásával kárt okoz.

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 170. §-a szerint garázdaság szabálysértését követi el az, aki olyan kihívóan közösségellenes magatartást tanúsít, amely alkalmas arra, hogy másokban megbotránkozást vagy riadalmat keltsen. A 177. § (1) bekezdés b) pontja szerint pedig rongálás szabálysértését valósítja meg az, aki ötvenezer forintot meg nem haladó kárt okozva szándékos rongálást követ el (feltéve, hogy minősítő körülmény alapján nem bűncselekményi kategóriába tartozik).

A Testület a vonatkozó jogszabályhelyek ismertetését követően utal töretlen gyakorlatára, amely szerint valamely cselekmény tényállásszerűségét kizárólag a rendőri intézkedés jogalapja szempontjából vizsgálja. Az Rtv.-ben rögzített hatásköri szabályok szerint ugyanis a Testület nem veheti át a szabálysértési / bűnügyi hatóság szerepét, azonban ha nem végezné el a rendőri intézkedés alapjául szolgáló cselekmény értékelését, az alapjog-korlátozás vizsgálata üresedne ki. A fentiek alapján a Testület azt vizsgálta, felmerülhetett-e bármely jogellenes cselekmény elkövetésének olyan fokú gyanúja, amely a rendőrség oldalán intézkedési kötelezettséget keletkeztethetett.

Erre a kérdésre Testület egyértelmű igennel felelt, hiszen a panaszos által a segélyhívó számra tett bejelentésben előadottak felvethették a fent megjelölt valamely jogellenes cselekmény – intézkedéshez szükséges, minimális szintű – gyanúját.

A Testület megítélése szerint a jogellenes cselekmény elkövetésére vonatkozó telefonos segélykérés bizonyosan olyan körülmény, amely a közrend védelme érdekében, az Rtv. idézett 13. §-a alapján intézkedési kötelezettséget keletkeztetett. A Testület megállapítása szerint az intézkedés kezdeményezésével nem sérült a panaszos tisztességes eljáráshoz való joga.

2) A panaszos szerint az ingatlanára az intézkedő rendőrök „oda nem illő szavakat használtak a szétvert lakás” látványához.

A panaszos lakásában intézkedő rendőrök egyöntetűen úgy nyilatkoztak, hogy a helyszínen a panaszos házára nem tettek megjegyzést. A helyszínen, a lakást és az abban lévő, a panaszos fia által szétvert berendezési tárgyakat megtekintették, de semmilyen gúnyos vagy oda nem illő megjegyzést nem tettek.

A Testület a panasz ezen része tekintetében utal az Rtv. 2. §-a (1) bekezdésének második mondatára, amely szerint a rendőrség tiszteletben tartja és védelmezi az emberi méltóságot, óvja az ember jogait. Az intézkedő rendőrökkel – mint a közhatalmi funkciót ellátó szerv tagjaival – szemben minden esetben elvárható az udvarias és kulturált fellépés. Ezen törvényi rendelkezéssel összefüggésben a Testület hangsúlyozza, hogy a rendőrökre, mint a közhatalom képviselőire, különös súllyal nehezedik az emberi méltóság, és az emberi jogok tiszteletben tartásának kötelezettsége. Ezért minden körülmények között elvárható a tisztességes, az általa képviselt közfeladat mértékéhez méltó, a másik személy emberi méltóságát mindenkor szem előtt tartó viselkedés és hangnem.

A Testület továbbá felhívja a figyelmet a Magyar Köztársaság Rendőrségének Etikai Kódexében (a továbbiakban: Etikai Kódex) foglalt követelményekre is, amelyek ugyan nem minősülnek jogszabályi előírásoknak, azonban alapjaiban meghatározzák a rendőri hivatás értékeit, megtestesítik az állampolgárok rendőrökkel szemben támasztott elvárásait, erkölcsi iránymutatásul szolgálnak, illetve morális alapot biztosítanak a rendőrség és az egyes rendőrök számára. Az Etikai Kódex 1. pontja szerint a rendőr „önként vállalt hivatásával szemben különleges társadalmi elvárások érvényesülnek, melyekre szolgálati viszonyának fennállása alatt mindvégig figyelemmel kell lennie”. Az Etikai Kódex 5. pontja kimondja, hogy „a rendőr a ráruházott hatalom alkalmazása során megfontolt és mértéktartó, intézkedéseit [...] indulatoktól mentesen hajtja végre, kerüli a szükségtelen konfliktusok kialakítását. Nem alkalmaz [...] megalázó bánásmódot és ezt másoktól sem tűri el.” A 7. pont utolsó mondata szerint pedig a rendőr „tudatában van annak, hogy saját személyén keresztül az egész testület megítéléséért is felelős.”

A Testület a fentiekén túlmenően utal a korábbi állásfoglalásaiban [lásd pl. a 65/2008. (VIII. 18.) sz. állásfoglalás indokolása II. részének 3. pontját] megfogalmazottakra, miszerint „a rendőri hivatást választóktól, főleg az Rtv.-ben is szereplő szolgálati feladatok ellátása során – ezen belül is első sorban akkor, amikor intézkedés közben az állampolgárokkal közvetlen kapcsolatba kerülnek – más állampolgárokénál magasabb erkölcsi tartás, fokozottabb türelmesség és tolerancia, körültekintő és mások számára példaértékű viselkedés várható el. Mindez adódik az Rtv. azon rendelkezéseiből, amelyek kiemelkedő közhatalmi jogosítványokkal ruházzák fel a rendőröket, így az államszervezetben belül kitüntetett pozícióba helyezve őket. Ezzel arányosan azonban az Rtv. és a Szolgálati Szabályzat szigorúbb követelményeket is támaszt velük szemben, és az ezeknek való megfelelést maradéktalanul megköveteli, a számonkérhetőség lehetőségeit is megteremtve.”

A Testület a rendelkezésre álló, és egymásnak ellentmondó bizonyítékok alapján úgy foglalt állást, hogy nem megállapítható, miszerint a rendőrök részéről az intézkedésük során elhangzott-e becsmerlő kijelentés. **A fentiek alapján a panaszos emberi méltósághoz való alapvető jogának sérelme nem állapítható meg.**

V.

A Testület az ügy gondos mérlegelése alapján arra a következtetésre jutott, hogy a konkrét ügyben a rendőröknek – a közrend védelme érdekében – intézkedési kötelezettségük keletkezett. A Testület ugyanakkor a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján nem tudott megnyugtatóan állást foglalni abban a kérdésben, hogy a rendőrök az intézkedés során a panaszos ingatlanára nézve használtak-e oda nem illő kifejezést, ezért a panaszos emberi méltósághoz való jogának sérelme nem állapítható meg.

A fentiek miatt a Testület az Rtv. 93. § (2) bekezdése alapján a rendelkező részben foglaltak szerint döntött, és a panaszt átteszi az intézkedést fogatosító szerv vezetőjéhez.

Budapest, 2018. január 25.

Dr. Lukács Tamás
elnök

Dr. Kozma Ákos
elnökhelyettes

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
előadó testületi tag

Dr. Wildner Domonkos
testületi tag

Dr. Cservák Csaba
testületi tag

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET